

DEILISKIPULAG FYRIR

URÐUNARSVÆÐI Í LANDI ÞERNUNESS

Í FJARÐABYGGÐ

GREINARGERÐ OG UMHVERFISSKÝRSLA

15. mars 2016

Deiliskipulag þetta sem fengið hefur meðferð í samræmi við ákvæði 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 var samþykkt í eigna-, skipulags- og umhverfisnefnd þann 9. febrúar 2016 og í bæjarstjórn þann 7. apríl 2016.

Tillagan var auglýst frá 24.12. 2015
með athugasemdafresti til 4.2. 2016.

Auglýsing um gildistöku deiliskipulagsins var birt

í B-deild Stjórnartíðinda þann 08.09 2016. nr. 765/2016

EFNISYFIRLIT

1. FORSENDUR.....	2
1.1. Almennt	2
1.2. Staðhættir.....	2
1.3. Lýsing á framkvæmdum	3
1.4. Skilmálar	4
2. UPPLÝSINGAR UM GRUNNÁSTAND	7
2.1. Áhrifa- og umhverfisþættir.....	7
2.2. Mat á umhverfisáhrifum áætlunarinnar.....	7
2.3. Niðurstaða mats.....	11
3. UMFJÖLLUN UM VALKOSTI	11
4. TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR.....	12
4.1. Aðalskipulag.....	12
4.2. Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs.....	12
4.3. Landsáætlun um meðhöndlun úrgangs.....	13
6. KYNNING OG SAMRÁÐ.....	13
7. MÓTVÆGISAÐGERÐIR OG VÖKTUN	14
8. HEIMILDIR	14
Mynd 1-1 Yfirlitsmynd sem sýnir staðsetningu urðunarsvæðis í landi Þernuness.....	2
Mynd 1-2 Myndin sýnir snið til skýringar á tveimur stöðum. Fyllt verður upp að brúnu línunni. Efri myndin er snið A og neðri snið B og eru sniðlínur sýndar á skipulagsupprætti.....	5
Mynd 1-3 Sneiðmynd í gegnum urðunarrein.....	5
Mynd 4-1. Hluti úr staðfestu aðalskipulagi Fjarðabyggðar 2007-2027. Þernuness er skilgreint sem So2.....	12

1. FORSENDUR

1.1. Almenn

Deiliskipulagssvæðið er um 31,1 ha að stærð og er um 22 km frá Reyðarfirði. Þar er gert ráð fyrir urðun á allt að 4000 tonnum á ári, skv. núgildandi starfsleyfi, á tveimur urðunarsvæðum; Mýrdal annars vegar, þar sem heimilt er að urða almennan úrgang, og Auratúni hins vegar, þar sem timbur er urðað. Urðun hefur átt sér stað á svæðinu samkvæmt starfsleyfi sem rennur út 1. júlí 2018. Óheimilt er að urða fljótandi úrgang, hjólbarða, brotajárn eða spilliefni á urðunarsvæðunum. Aðkoma frá Vattarnesvegi (955).

1.2. Staðhættir

Urðunarsvæðið er staðsett í landi Þernuness eins og sjá má á mynd 1. Núverandi urðun fer fram á tveimur stöðum. Annar staðurinn er á fyrrum túni í Mýrdal og hinn er í malarnámi á Auratúni.

Mynd 1-1 Yfirlitsmynd sem sýnir staðsetningu urðunarsvæðis í landi Þernuness.

Staðhættir. Auratún er malarhjalli í um 40 m hæð yfir sjó. Þar var ræktað tún sem tekið var undir malarnám. Mýrdalur er um 500 m langur dalur. Í dalbotninum er breidd dalsins 30-40 m en í 5 m hæð yfir dalbotninum er breiddin orðin 50-60 m. Dalurinn er með stefnu því næst sem A-V, en NV-SA ofan til nær fjallinu. Þar sem urðun fer fram var áður ræktað tún og jarðvegsþykkt var um 3 m. Fjarlægð til sjávar er um 500 m og 200 m er að þjóðvegi. Fjarlægð að útihúsum í Þernunessi er liðlega 500 m og um 600 m að íbúðarhúsinu.

Jarðfræði. Mýrdalur er uppburruð mýri og Auratún er staðsett á malarhjöllum. Bæði svæðin eru ofan á tertíerum berggrunni sem er tiltölulega þéttur sem er ákjósanlegt fyrir urðunarsvæði til að koma í veg fyrir að sigvatn renni ofan í berggrunninn.

Vatnafar. Landamótsá rennur eftir landamerkjum Beruness og Þernuness. Hún er fremur lítil dragá, með um 2 km² vatnasvið. Meðalrennsli hennar, miðað við að meðalafrennsli sé um 80 l/s/km², gæti verið um 100-160 l/s neðan við brú og lágmarksrennsli gæti farið niður í 5 l/s. Bláarlækur rennur í hana úr vestri frá Dal, en upptök hennar eru í Blánni, auk þess sem hún fær talsvert vatn úr Þverurð, sem er skriða austan í Rauðafelli.

Lítill nafnlaus lækur rennur frá Mýrdal. Rennsli hans er lítið, eða á að giska á bilinu 0,5-5 l/s. Hann þornar því sem næst í þurrkum.

Í melnum undir Auratúni safnast fyrir grunnvatn að einhverju leyti sem líklega vætlar í Landamótsá eða í melnum og urðinni til sjávar. Engar lindir eru þar sjáanlegar.

Gróður og dýralíf. Mýrdalur er ræktað tún fyrir utan raskaða svæðið þar sem núverandi urðun fer fram og er það heyjað árlega. Í jöðrum dalsins eru framræsluskurðir. Auratún var áður ræktað land, en hefur að stórum hluta verið tekið undir malarnám til vegagerðar og urðun. Um er að ræða graslendi að mestu. Engin sérstök athugun hefur farið fram á fuglalífi á Þernunesi en vitað er um hefðbundna mófugla í mólendi í landi Þernuness.

Minjar. Fornleifaskráning hefur verið gerð á svæðinu og er eftirfarandi innan deiliskipulagssvæðisins. SM-170:026 Huldufólkssteinn frásögn huldufólksbústaður 740618 508229

Samkvæmt Birni Þorsteinssyni heitir lítið bjarg, sem er 750 m vestan við bæjarhól 001 og um 360 m vestan við Vattarnesveg (955), Huldufólkssteinn. Huldufólkssteinninn er efst á lyngi og mosavöxnum rana sem hefur frekar þunna gróðurhulu. Huldufólkssteinn er lítið bjarg, um 2x2 m að stærð og 160-170 cm á hæð. Þó svo að engar sagnir séu þekktar sem tengjast steininum bendir örnefnið eindregið til þess að á honum hafi verið huldufólksstrú.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda.

Ekki eru nein vatnsból í nágrenni við urðunarstaðinn. Ekki er talinn hætta á að neysluvatn eða önnur mikilvæg vatnsból mengist vegna urðunarinnar. Nægjanlega stórir viðtakar til þynningar á sigvatni eru til staðar í nágrenni urðunarstaðarins.

Malartekja hefur farið fram um nokkurt skeið í Auratúni en Vegagerðin hefur nýtt hluta svæðisins til malarnáms. Þernunes telst vera frágengin samkvæmt námufrágangi Vegagerðarinnar og grænu bókhaldi Vegagerðarinnar frá 2014.

1.3. Lýsing á framkvæmdum

Á svæðinu er heimilt að taka á móti allt að 4000 tonnum af úrgangi á ári, á tveimur urðunarsvæðum; Mýrdal annars vegar, þar sem heimilt er að urða almennan úrgang, og Auratúni hins vegar, þar sem timbur er urðað. Óheimilt er að urða fljótandi úrgang, hjólbarða, brotajárn eða spilliefni á urðunarsvæðunum.

Fjarðabyggð hefur útvegað öllum íbúum sínum endurvinnslutunnu undir þann hluta heimilissorpsins sem er endurvinnanlegur. Í endurvinnslutunnuna má setja allan pappír heimilisins, bylgjupappa og pappa, plast, minni málmhluti (s.s. niðursuðudósir, málmlok af glerkrukkum) og fernur. Gler má alls ekki fara í tunnuna þar sem innihald tunnunnar er handflokkað og því getur brotið gler verið varasamt. Einnig getur glerið skemmt annað hráefni í tunnunni og gert það óhæft til endurvinnslu. Eins mega rafhlöður ekki fara í tunnuna þar sem þær eru flokkaðar sem spilliefni.

Móttökustöð Fjarðabyggðar er á Reyðarfirði. Þar er tekið á móti stærri förmum af úrgangi frá fyrirtækjum og einstaklingum. Allur úrgangur er fluttur á móttökustöð til vinnslu, þar sem hann er flokkaður og ýmist fluttur til urðunar eða sendur til endurvinnslu.

Á söfnunarstöðvum er greitt fyrir móttöku úrgangs sem hér segir: Fyrir allan úrgang frá heimilum, sem ekki fellur til við daglegan heimilisrekstur og ber ekki úrvinnslugjald eða skilagjald, eins og t.d. frá byggingu eða breytingu íbúðarhúsnæðis, frá bifreiðaviðgerðum, lagervörur eða fyrningar yfirteknar við húsa kaup, úrgangur vegna húsdýrahalds. Söfnunarstöðvar eru ætlaðar almenningi og er hámarks farmstærð 2 m³. Stærri farmar skulu fluttir á móttökustöð á Reyðarfirði í samráði við þjónustuaðila.

Tafla hér fyrir neðan skýrir mismunandi notkun og stærð svæða innan deiliskipulagssvæðisins.

Svæði	STÆRÐ í ha
1. Núverandi urðunarsvæði með botnþéttingu fyrir almennan úrgang	9,0 ha
2. Urðunarsvæði fyrir óvirkan úrgang, þ.e. úrgangur sem breytist ekki verulega líf-, efna- eða eðlisfræðilega og hefur ekki skaðleg áhrif á umhverfið, t.d. múrbrot, gler og uppmokstur	5,7 ha
3. Framtíðar urðunarsvæði með botnþéttingu fyrir almennan úrgang.	5,8 ha

1.4. Skilmálar

Girðing: Gert er ráð fyrir sauðfjárheldri girðingu umhverfis svæði 1 fyrir almennan úrgang.

Byggingarreitur: Byggingarreitir eru tveir. Annar utan um núverandi hús sem er 4x12 m og svo annar sem er 10x15 m eða 150 m², þar er gert ráð fyrir 20 m² þjónustuhúsi og vog. Þegar það hús rís þá verður hitt fjarlæggt. Staðsetning húsa er frjálss innan byggingarreits. Húsið skal vera á einni hæð og byggt úr timbri. Aðrir byggingarskilmálar s.s. þakhalli, mænisstefna og útlit er frjálss svo fremi að fylgt sé gildandi lögum og reglugerðum

Vegir: Aðkoma að urðunarsvæðinu er um Vattarnesveg um 310 m norðan við aðkomu að Þernunesi. Fjarlægð frá Vattarnesvegi að urðunarsvæði er um 200 m.

Fornleifar: Einar fornleifar eru innan svæðisins. Um er að ræða Huldufólksstein sem er lítið bjarg um 2x2 m að stærð og 160-170 cm á hæð, um 360 m vestan við Vattarnesveg (955). Huldufólkssteinninn er efst á lyngi og mosavöxnum rana sem hefur frekar þunna gróðurhulu. Þó svo að engar sagnir séu þekktar sem tengjast steininum bendir örnefnið eindregið til þess að á honum hafi verið huldufólksstrú.

Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda.

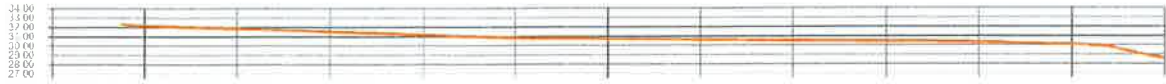
Lagnir:

Kalt vatn: Kalt vatn verður tekið úr brunni innan svæðisins.

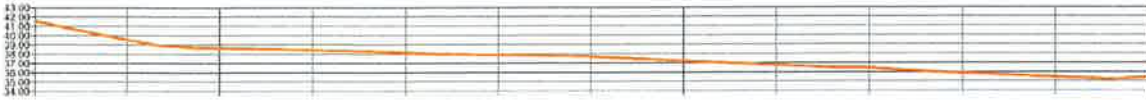
Rafmagn: Tenging aðstöðuhúss verður við rafveitukerfi á svæðinu en 11 kv. raflína liggur í jaðri deiliskipulagssvæðisins.

Fráveita: Urðunarstaðurinn verður hannaður í samræmi við reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs. Einnig verður höfð hliðsjón af reglugerð nr. 737/2003 um meðhöndlun úrgangs. Gert er ráð fyrir að það þurfi 0,2-0,5 ha á ári fyrir urðunina sjálfa.

Urðunarreinar: Stærð urðunarreinar er frá 81x10 niður í 67x10 metrar.

STA 0+360.00

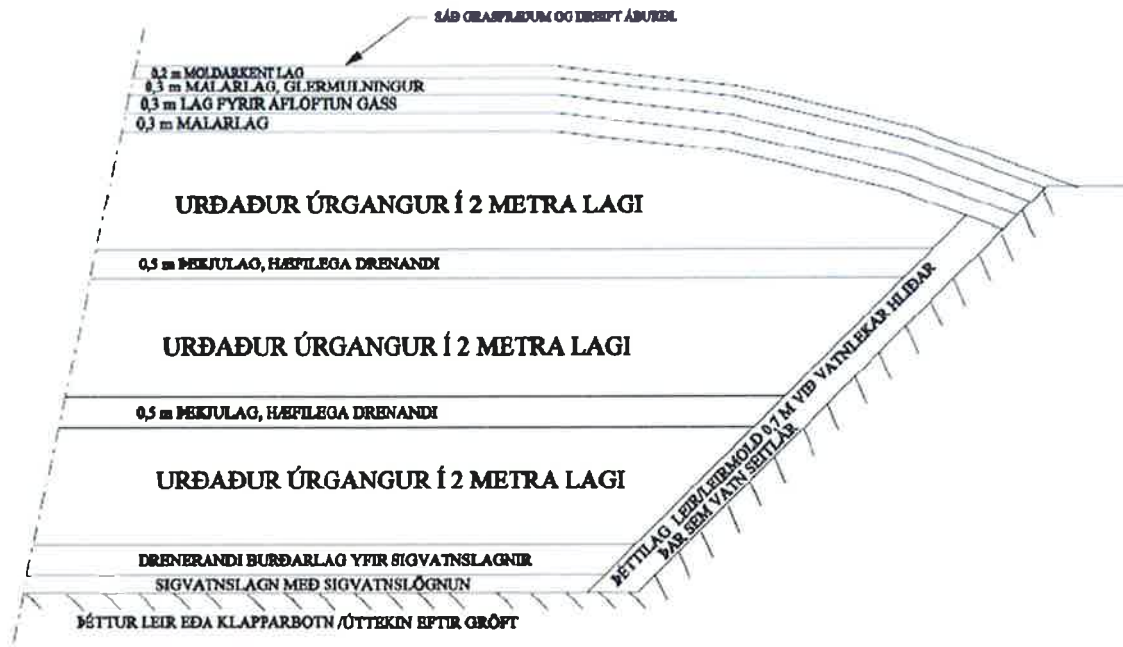
STA 0+500.00

Mynd 1-2 Myndin sýnir snið til skýringar á tveimur stöðum. Fyllt verður upp að brúnu línunni. Efri myndin er snið A og neðri snið B og eru sniðlínur sýndar á skipulagsupprætti.

Búið er að urða í reinar 1 til 7 og verið er að urða í reinar 8 til 13. Gert er ráð fyrir að urðunarsvæðið í Mýrdal nýtist til urðunar til ársins 2040. Eftir þann tíma verður byrjað að urða á svæðinu milli Mýrdals og Auratúns. Óljóst er þó hver þörfin verður fyrir urðun á þeim tíma svo ekki er lagt mat á hve lengi hægt verður að nota það svæði.

Á urðunarsvæðinu í Auratúni verður líklega bara leyfilegt að urða óvirkan úrgang en talið er að svæðið endist til ársins 2032. Búið er að urða nyrst á svæðinu.

URÐUN MEÐ BOTNÞÉTTINGU

Mynd 1-3 Sneiðmynd í gegnum urðunarrein.

Frágangur urðunarstaðar: Daglega skal þekja allan úrgang sem getur fokið, valdið ónæði eða hættu með þekju sem hindrar jafnframt aðgang meindýra og ólykt. Sand úr sandföngum má nýta til þekju á urðunarstöðum í samræmi við leiðbeiningar eftirlitsaðila. Urðunarreinar skulu eftir fyllingu huldar jarðvegslagi eða lagi úr sambærilegu efni, minnst eins metra þykku, þannig að regnvatn renni greiðlega af urðunarreinunum en sigi ekki ofan í úrganginn. Komið skal í veg fyrir að vatn geti safnast í úrganginn. Urðunarstaðurinn og -gryfjur skulu þannig staðsettar og hannaðar að yfirborðsvatni sé beint frá urðunarstaðnum og gryfjum og jarðvatn komist ekki í urðunarsvæðið.

Svæðið fyrir almennan úrgang er afgirt og umhverfis það að austan eru 2 metra háar jarðvegsmanir. Trjágróður verður settur umhverfis svæðið til að draga úr sjónrænum áhrifum. Eftirlit og mælingar á mengunarefnum eftir að starfsemi urðunarstaðarins lýkur skal fara samkvæmt 23. og 24. gr. reglugerðar nr. 738/2003, undir yfirumsjón Umhverfisstofnunar. Frágangur og landnotkun skal vera með þeim hætti að í endanlegri mynd falli svæðið sem best að landslagi. Grein 1.7 í starfsleyfi skal uppfyllt eftir lokun. Áætlun um endanlegan frágang og landnotkun eftir lokun urðunarstaðarins skal liggja fyrir ekki seinna en ári áður en starfsemi lýkur.

Landmótun: Frágangur á svæðinu verður þannig að umhverfis svæðið að austan og norðan verður 2 metra háar jarðvegsmanir með trjágróðri til þess að fegra umhverfið og loka sjónlínunum inn á svæðið. Efni í manir verður fengið af staðnum með tilfærslu efnis.

Val á trjágróðri og gróðursetning: Lagt er til að trjágróðri (birki, gulvíði og viðju) verði plantað til þess að minna beri á svæðinu frá þjóðveginum. Grasi verður sáð í jarðvegsmanir og skal val á fræi taka mið af aðliggjandi gróðurfari.

Sigvatn:

Í reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs er gerð krafa um að urðunarstaður uppfylli nauðsynleg skilyrði sem varna því að jarðvegur, grunnvatn eða yfirborðsvatn mengist. Jarðveg og grunn- og yfirborðsvatn skal vernda með því að nýta í senn jarðfræðilegan tálma og botnpéttingu. Á botni og í hliðum urðunarstaðar fyrir almennan úrgang er gerð krafa um að á botni og í hliðum staðarins sé jarðfræðilegur tálmi sem verndar jarðveg og grunn- og yfirborðsvatn á sambærilegan hátt og 0,5 m þykkt jarðlag með lekstarstuðul a.m.k. $1,0 \times 10^{-9}$ myndi gera. Uppfylli jarðfræðilegi tálminn ekki framangreind skilyrði frá náttúrunnar hendi má fullgera hann og styrkja á annan hátt þannig að hann veiti samsvarandi vörn.

Umhverfisstofnun getur skv. 25. gr. reglugerðar um urðun úrgangs ákveðið í starfsleyfi að minnka þær kröfur sem settar eru fram í liðum 3.2 og 3.3 í l. viðauka, með tilliti til lektar og sigvatnssöfnunar þar sem sýnt hefur verið fram á að jarðvegi, grunn- eða yfirborðsvatni stafi ekki hættu af urðuninni.

Gassöfnun:

Starfrækja skal kerfi til að safna hauggasi sem myndast við rotnun lífrænna úrgangsefna. Rekstraraðili skal eftir fremstu megni leitast við að nýta gasið en brenna það ellegar. Söfnun og vinnsla á hauggasi telst endurnýting. Meta skal mánaðarlega mögulega losun lofttegunda (CH₄, CO₂, O₂, H₂S, H₂ sbr. ákvæði reglugerðar 738/2003), þar sem gas myndast eða lífrænn úrgangur er urðaður.

Rekstraraðilar starfandi urðunarstaða geta aftur á móti skv. lið 4.2.2 sömu reglugerðar sýnt fram á að tæknilega ógerlegt sé að safna hauggasi ef urðunarstaður uppfyllir eftirfarandi:

- a) urðunarstaðurinn tekur við minna en 50 þúsund tonnum af úrgangi á öllum rekstrartíma sínum,

b) myndun metans á urðunarstaðnum er 0,16 Gg eða meira á ári að hámarki í sex ár.

Jarðgerð lífræns úrgangs:

Lífrænn úrgangur, sem er jarðgerður til nýtingar á urðunarstaðnum, skal hakkaður eða tættur og blandaður með stoðefni með reglulegum hætti, þannig að full loftun náist í úrganginn. Úrgangur sem hætta er á að fjúki, meindýr sæki í eða valdi ólykt skal þakinn með moltu eða stoðefni eftir að múgar er lagðir út. Ef vart verður við ólykt frá jarðgerðinni skal lofta efnin betur og blanda meiri stoðefnum í úrganginn eða á annan hátt draga úr ólyktinni.

Hávaði:

Rekstaraðili skal leitast við að draga úr hávaða frá urðunarstaðnum og skal hávaði vera í samræmi við þau mörk sem fram koma í reglugerð um hávaða.

2. UPPLÝSINGAR UM GRUNNÁSTAND

2.1. Áhrifa- og umhverfispættir

Förgunarstöðvar þar sem úrgangur er brenndur, meðhöndlaður með efnum eða urðaður falla undir lið 11.02 í viðauka 1 í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Af þeim sökum fellur deiliskipulag þetta undir lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006.

Helstu þættir deiliskipulagsins sem taldir eru geta valdið umhverfisáhrifum eru:

Lykt: Lykt er talin berast lengst um 1 km frá virkum urðunarstöðum. Fjarlægð að útihúsi Þernuness eru liðlega 500 metrar en 600 metrar að íbúðarhúsi.

Fok: Hætta á foki gæti komið til í hvassviðrum. Til þess að koma í veg fyrir fok þá er gert ráð fyrir að daglega verði allur úrgangur þakinn og einnig hindraður aðgangur meindýra. Koma skal í veg fyrir fok úrgangsefna frá urðunarstaðnum með uppsetningu girðinga og/eða skjólbelta.

Sigvatn: Á öllum urðunarstöðum verður til sigvatn þegar ofanvatn fellur á yfirborð og hripar gegnum úrgang. Sjá kafla 1.4.

Gas: Við niðurbrot lífrænna úrgangsefna fer í gang ferli sem myndar gas. Gasið er samsett úr metani, koltvísýring og lítilræði af snefilgösnum. Mesta myndun gass er eftir um ½ til 1 ár í úrgangi en eftir um 5 ár fer að draga úr myndun og má gera ráð fyrir að eftir um 20 ár sé um 95% af því gasi sem myndast getur þegar myndað, restin getur svo verið nokkra áratugi að skila sér út. Sjá kafla 1.3.

Meindýr: Einu meindýrin sem valda áhyggjum á urðunarstöðum hérlendis eru mávar og hrafnar. Margar aðferðir eru tiltækar til að halda meindýrum í skefjum s.s. dagleg hula á úrgang, hátíðnihljóðgjafi, loftbyssur o.fl.

2.2. Mat á umhverfisáhrifum áætlunarinnar

Við greiningu á þeim þáttum sem hugsanlega geta orðið fyrir umhverfisáhrifum var ákveðið að meta áhrif á eftirfarandi umhverfispætti:

- Landslag og sjónræn áhrif.
- Fornleifar.
- Vatnafar.
- Jarðvegur.

- Loft.
- Gróður og dýralíf.

Við greiningu á einkenni og vægi hugsanlegra umhverfisáhrifa er notast við þau hugtök sem eru skilgreind í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi áhrifa. Við matið er notast við þær skilgreiningar á vægi áhrifa sem fram koma í töflu hér að neðan. Hafa ber í huga nákvæmni áætlunarinnar þegar framkvæmt er mat á vægi áhrifa.

Vægi áhrifa.		Skýring.
Jákvæð.	+	Jákvæð áhrif á umhverfisþátt.
Óveruleg.	0	Óveruleg/óljós áhrif á umhverfisþátt.
Neikvæð.	-	Neikvæð áhrif á umhverfisþátt.

Tafla 1. Skilgreining á vægi áhrifa við umhverfismat deiliskipulagsins.

Í töflu 2 eru tekin saman þau umhverfisviðmið sem lögð eru til grundvallar umhverfismati deiliskipulagsins. Þess ber þó að geta að listinn er ekki tæmandi. Umhverfisviðmið eru notuð sem mælikvarði eða sem vísir sem notaður er til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem deiliskipulagstillagan hefur í för með sér. Í umhverfismatinu voru búnar til 7 matsspurningar út frá þessum viðmiðum.

Stefna.	Umhverfisviðmið.
Lög um umhverfismat áætlana. nr. 105/2006.	1. gr. að stuðla að sjálfbærri þróun og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum og jafnframt að stuðla að því að við áætlunargerð sé tekið tillit til umhverfissjónarmiða.
Skipulagslög nr. 123/2010.	I. kafli, 1. gr. mgr. 2 að stuðla að skynssamlegri og hagkvæmari nýtingu lands og landgæða, tryggja varðveislu náttúru- og menningarverðmæta og koma í veg fyrir umhverfisspjöll og ofnýtingu, með sjálfbærri þróun að leiðarljósi.
Aðalskipulag Fjarðabyggðar 2007-2027.	Stefna sveitarfélagsins sorpförgunarsvæði.
Lög um meðhöndlun úrgangs Reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs.	Greinar 1 um markmið sem er að stuðla að því að meðhöndlun úrgangs valdi sem minnstum óæskilegum áhrifum á umhverfið og mengi ekki vatn, jarðveg né andrúmsloft.
Reglugerð um varnir gegn mengun vatns nr. 796/1999	Markmið reglugerðar þessarar er að koma í veg fyrir og draga úr mengun vatns og umhverfis þess af mannavöldum.

Válisti fuglar	Listi yfir þær tegundir sem eiga undir högg að sækja.
----------------	---

Urðun úrgangs þernunes	UMHVERFISÁHRIF (jákvæð, óveruleg/óljós, neikvæð áhrif).			
	+	0	-	Skýringar og mótvægisáðgerðir
UMHVERFISÞÁTTUR.	LANDSLAG OG SJÓNÆN ÁHRIF.			
Hefur deiliskipulagið og stefnumörkun þess áhrif á landslag?	+	0		Urðun hefur farið fram á þessum stað í alllangan tíma. Landslag talsvert raskað er innan deiliskipulagsmarkanna þar sem núverandi urðun fer fram. Tún og melar munu verða tekin undir urðun þegar núverandi urðunarsvæði stækka. Sjónræn áhrif eru lítil af svæðinu þá sér í lagi við Mýrdal þar sem um er að ræða dal sem verður fylltur upp og endurheimtur sem tún í áföngum. Svæðið sést ekki vel frá þjóðvegi. Þar sem manir verða umhverfis svæðið sem gerir það að verkum að lítið ber á svæðinu frá þjóðveginum. Í Auratúni er verið að fylla upp í malarnámu og gera þarf ráð fyrir jarðvegsmön til að milda ásýnd frá þjóðvegi.
UMHVERFISÞÁTTUR.	Fornleifar			
Tryggir deiliskipulagið varðveislu menningarverðmæta?		0	-	SM-170:026 Huldufólkssteinn frásögn huldufólksbústaður 740618 508229 Hættumat: stórhætta, vegna framkvæmda
UMHVERFISÞÁTTUR.	Vatnafar			
Mun stefnumörkun deiliskipulags hafa áhrif á vatnafar á svæðinu		0		Sigvatn er megin þátturinn í urðun sem gæti mengað jarðveg, yfirborðsvatn og grunnvatn. Komið skal í veg fyrir að vatn geti safnast í úrganginn. Urðunarstaðurinn verður þannig staðsettur og hannaður að yfirborðsvatni sé beint frá urðunarstaðnum og annað vatn safnist ekki í urðunarsvæðið. Gæði yfirborðsvatns og eftir því sem við á grunnvatns skal meta út frá umhverfismörkum tilgreindum í reglugerð nr. 786/1999, um varnir gegn mengun vatns. Vatn sem fer því í Landamótsá og það vatn sem rennur til sjávar verður því hreinsað sigvatn.

UMHVERFISÞÁTTUR	Loft			
Mun stefnumörkun deiliskipulags hafa áhrif á loftgæði á svæðinu		0		Áhrif á loft er aðallega vegna lyktar og gasmyndunar af lífrænum úrgangi. Óljóst er hve mikil gasmyndun verður frá urðunarstaðnum. Kröfur í starfsleyfi um aðgerðir vegna gasmyndunar verða væntanlega ákveðnar á rekstrartíma. Ef krafa verður gerð um söfnun og brennslu gass getur áætlunin hugsanlega haft jákvæð áhrif en ef ekki þá breytir hún ekki áhrifum miðað við núverandi stöðu. Lykt myndast ójákvæmilega af lífrænum hluta úrgangsins við geymslu. Því skiptir mestu máli að þessi úrgangur komist sem fyrst á urðunarstað og að hann sé hulinn reglulega og þá sérstaklega þegar heitt er í lofti. Lykt þynnist hratt út með fjarlægð og engin lykt ætti að greinast í um 1 km fjarlægð frá urðunarstaðnum. Vandamál sem skapast geta innan þeirrar fjarlægðar eru stefnuháð þ.e. vega vindáttar og því hægt að vera með sérstakar forvarnir þegar vindátt stendur á þá byggð sem næst er urðunarstaðnum. Með forvörnum ætti áætlunin að hafa óveruleg áhrif á loftgæði við búsetusvæði í nágrenni urðunarstaðarins.
Umhverfisþáttur	Jarðvegur			
Hefur stefnumörkun deiliskipulags um urðun í Þernunesi hafa áhrif á jarðveg	+		-	Um er að ræða staðbundin áhrif á jarðveg sem eru í fyrstu neikvæð en jákvæð á síðari stigum. Svæðið verður hækkað upp og þurrkað og ný gróðurþekja sett ofan á það við endurheimtur. Þar sem melur er fyrir hendi kæmi í staðinn ræktunarhæfur jarðvegur.
Umhverfisþáttur	Landnotkun			
Hefur stefnumörkun deiliskipulags áhrif á aðliggjandi landnotkun.		0		Staðbundin áhrif á landnotkun og breytast tímabundið á meðan urðunarsvæðið er í notkun. Með tíð og tíma breytist svæðið úr malarnámu og mel í ræktanlegt land og að hluta til einnig fært til fyrri nota þar sem áður voru tún.
	Gróður og dýralíf			
Hefur stefnumörkun deiliskipulags áhrif á gróður og dýralíf		0		Bæði svæðin eru tún eða grónir malarhjallar. Mýrartún er framræst mýrartún en Auratún er á fornum malareyrum sem ræktaðir hafa verið upp sem tún. Gróðurfar er frekar einsleitt og áhrif á dýralíf talin vera óveruleg. Þó sé ákveðin hættu á að mávar og/eða meindýr

2.3. Niðurstaða mats

Deiliskipulag þetta sem felur í sér áætlun um urðunarstað í Þernunesi í Fjarðabyggð.

Mýrdalurinn er ákjósanlegur staður fyrir urðun á almennum úrgangi þar sem nægt þéttiefni er til staðar í botni svæðisins og nóg af urðunarefni til innan deiliskipulagssvæðisins. Ræktunarhæf mold er til staðar í um 2 m þykku lagi í dalnum og dren og burðarefni er hægt að sækja í Auratún eða meli innan deiliskipulagssvæðisins. Eftir að urðun lýkur þá skapast sá möguleiki að endurheimta landið til fyrri nota. Sjónræn áhrif verða frekar lítil þar sem svæðið er staðsett í dal og sést takmarkað frá þjóðvegi. Í Auratúni og á melnum eru sjónræn áhrif meiri og því þarf að gera ráð fyrir að jarðvegsmanir verði reistar til að minnka sjónræn áhrif frá þjóðvegi. Gasmyndun ætti að hafa óveruleg áhrif á umhverfi og með forvörnum ætti lykt að hafa óveruleg áhrif við búsetusvæði í nágrenni svæðisins. Óveruleg áhrif ættu að verða á jarðveg vegna mengunarpátta. Óveruleg áhrif á vatnafar þar sem komið verði í veg fyrir söfnun vatns í úrgangi. Huldufólkssteinninn telst í „stórhættu vegna framkvæmda“ en það er Minjastofnun Íslands að leggja mat á gildi þeirra og úrskurða um hvort áhrif framkvæmda á umræddan stað séu ásættanleg og þá til hvaða mótvægisáðgerða gæti þurft að grípa. Samkvæmt 22. grein laga um menningarminjar (nr. 80, 2012) er 15 metra friðhelgt svæði umhverfis fornleifar og er það sýnt á skiplagsupprætti. Mögulegar mótvægisáðgerðir skulu gerðar í samráði við Minjastofnun Íslands.

3. UMFJÖLLUN UM VALKOSTI

Samanburður valkosta fjallar um þann kost að hafa ekkert urðunarsvæði í Þernunesi. Þetta myndi auðvitað þýða talsverða flutninga með úrgang en næsta svæði sem er með starfsleyfi er Tjarnarland á Héraði (óljóst hvort heimild fengist til að urða að Tjarnarlandi). Þetta þykir ekki álitlegur kostur þar sem um talsverða fjarlægð er að ræða og því ætti frekar að stefna að því að minnka enn frekar það magn sem kemur frá heimilum með aukinni flokkun og endurnýtingu úrgangs sem er vel á veg komin í Fjarðabyggð.

4. TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

4.1. Aðalskipulag

Aðalskipulag. Í gildandi aðalskipulagi Fjarðabyggðar fyrir 2007-2027 er gert ráð fyrir sorpförgunarsvæði á þernunesi So2 en þar segir:

Sorpstöð Fjarðabyggðar. Urðun úrgangs á tveimur svæðum í þernunesi; Mýrdal (urðun almenns úrgangs) og Auratúni (urðun flokkaðs úrgangs). Efnistökusvæði á athafnasvæði sorpstöðvarinnar er nýtt til frágangs og landmótunar við urðun. Sorpurðunarstaðurinn hefur starfsleyfi til 1.7.2018 (útg. 27.2.2008), en starfsleyfi skal að jafnaði endurskoða á fjögurra ára fresti skv. reglugerð nr. 785/1999.

Mynd 4-1. Hluti úr staðfestu aðalskipulagi Fjarðabyggðar 2007-2027. Þernunes er skilgreint sem So2.

4.2. Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs

Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs. Svæðisáætlun 2005-2020 um meðhöndlun úrgangs í 11 sveitarfélögum á Austurlandi var unnin 2006. Áætlunin er unnin skv. lögum 55/2005 og reglugerð nr. 737/2003 og á að endurskoða þriðja hvert ár. Áætlunin tekur á lögum og reglugerðum um meðhöndlun úrgangs; greiningu og lýsingu á þeim úrgangi sem fellur til hjá sveitarfélögunum og þeim sveiflum sem eru í myndun hans; lýsingu á aðstöðu í sveitarfélögunum til meðhöndlunar úrgangs; spá um myndun úrgangs fram til ársins 2020 og gerð tillagna og markmiða og aðgerðum til að ná þeim. Deiliskipulagið mun samræmast þeim kröfum sem löggjafinn setur þessum málaflokki.

4.3.Landsáætlun um meðhöndlun úrgangs

Landsáætlun um meðhöndlun úrgangs. Umhverfis- og auðlindaráðuneytið gaf út árið 2013 landsáætlun um meðhöndlun úrgangs fyrir árin 2013-2024. Áætlunin tekur á myndun úrgangs á landvísu og á að vera til leiðbeiningar fyrir sveitarfélög við gerð svæðisbundinna áætlana. Þessi áætlun verður höfð til hliðsjónar við umhverfismat deiliskipulagsins og hönnun urðunarstaðar á Pernunesi.

Leyfisveitingar

Um urðun úrgangs gildir eftirfarandi:

- a. **Starfsleyfi.** Sækja þarf um starfsleyfi fyrir urðun úrgangs til Umhverfisstofnunar, í samræmi við ákvæði laga nr. 7/1998, um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerðar um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun nr. 785/1999.
- b. **Framkvæmdaleyfi.** Sækja þarf um framkvæmdaleyfi fyrir urðunarstað til sveitarstjórnar, í samræmi við ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010, skipulagsreglugerðar nr. 90/2013 og reglugerðar um framkvæmdarleyfi nr 772/2012. Leyfið er ennfremur háð ákvæðum náttúruverndarlaga nr. 60/2013 og laga nr. 57/1998 og skal leita umsagnar Náttúruverndar ríkisins og náttúruverndarnefndar áður en framkvæmdaleyfi er gefið út.
- c. **Byggingarleyfi.** Sækja þarf um byggingaleyfi fyrir mannvirkjum á urðunarsvæði til sveitarstjórnar, í samræmi við ákvæði mannvirkjalaga nr. 160/2010 og byggingarreglugerðar nr. 112/2012.
- d. **Deiliskipulag.** Landeiganda og/eða leyfishafa er skylt að vinna deiliskipulag fyrir sorphögunarsvæði. Deiliskipulagið verði unnið í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010 og skipulagsreglugerð nr. 90/2013

6. KYNNING OG SAMRÁÐ

Samráð verður haft við Skipulagsstofnun og aðrar stofnanir sem hafa sérþekkingu á viðfangsefnum skipulagsins varðandi umfang og áherslur umhverfismats deiliskipulags, eins og lög um umhverfismat áætlana gera ráð fyrir.

Samráð verður haft við Umhverfisstofnun sem útgefanda starfsleyfis sbr. reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun og sem lögbundins umsagnaraðila vegna matslýsingar og umhverfisskýrslu.

Ef þörf reynist á að hafa samráð við aðra en áðurtalda aðila þá verður greint frá því í umhverfisskýrslu.

Tillaga ásamt umhverfisskýrslu verður auglýst og gefst þá íbúum tækifæri að koma með skriflegar athugasemdir sem sveitarfélagið ber að svara.

7. MÓTVÆGISAÐGERÐIR OG VÖKTUN

Ekki er þörf á sérstakri vöktunaráætlun en eftirfarandi er samantekt á mótvægisáðgerðum. Sigvatn verður hreinsað, ef niðurstöður mælinga gefa tilefni til, með því að leiða það í gegnum fitugildru, botnfelliþró, sandsíu og tjörn til loftunar. Yfirborðsvatni verður veitt framhjá urðunarstað en hluta þess verður blandað saman við sigvatn til útþynningar. Urðunarsvæði verður girt af með fjárheldri girðingu til að hindra aðgang búpenings inn á svæðið. Skjólgarðar og skjólbelti verða reist á ákveðnum stöðum til að hindra innsýn á urðunarsvæðið og fok á rusli.

8. HEIMILDIR

1. Aðalskipulag Fjarðabyggðar 2007-2027.
2. Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.
3. Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.
4. Lög um menningarminjar nr. 80/2012.
5. Lög nr. 60/2013 um náttúruvernd.
6. Skipulagslög nr. 123/2010.
7. Skipulagsstofnun 2005. Leiðbeiningar um flokkun umhverfisþátta, viðmið, einkenni og vægi umhverfisáhrifa.
8. Skipulagsstofnun 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana
9. Stapi hf – Jarðfræðistofa o.fl. 1995. Urðunarstaðir á jörðunum Berunesi og Pernunesi við Reyðarfjörð. Frummat á umhverfisáhrifum.
10. UMís ehf. Environice, 2006. Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á Austurlandi 2005 -2020.

